

NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagykőrös, IV. ker., Kossuth Lajos-ter 35. Székely-nyomda, telefon: 94.</p>	<p>Főszerkesztő: M a g y a r K á z m é r.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYEN: Ég. sz. évre 10 K, 1/2 évre 5 K, 1/4 évre 2-50 K.</p>
<p>Megjelenik hetenként háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel.</p>	<p>Feladó szerkesztő és lapulajdonos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>VIDÉKEN: Ég. sz. évre 12 K, 1/2 évre 6 K, 1/4 évre 3 K. Ég. sz. ár vasárnapon 10, hétköznap 4 fill. N. lit. soronkint 50 fill.</p>

Pünkösztben.

Itt van a csodákkal teljes nap. Itt van a lélek kitöltésének ma csaknem hihetetlen ideje: a pünköszt, a lélek ünnepe. Oly nehéz beléringatni magunkat ma a világosító és vigasztaló mennyi tűz díhatos hangulataiba... Ma, amikor ágyuk dörgése, löpörüst felhő közepette patakokban ömlik három világrészben az emberiség vére s a bombák robbanása, haldoklók rémes halálkiáltásai, egekét verdős, titáni meghaduldozás a szeretet, béke és haladás szent igéjének, a pünköszi evangéliumnak.

Ma nem hallom a sebesen zúgó szélnek zendülését, nem átok a fejek fölött kettős tüszölveket. Ma a barangoló, síró szűz halálreket hordoz szárnyain s a bánattól terhes fejek fölött a kétség siri árnyai lübkének. Ott fenn a bércek lankáin, a hegyek fellegekbe vesző ormáin, a zöld lombok ékes erdőben halálstotogató puska-sövény lángra villan, virágos bokrok alján nem csalogány dal zendül, de a fájlalmonkiáltás zokog, a harmat gyöngyében holtletenek fekete tömege

fürdik. A természet szíve tavaszi eső duzzasztó áriától ver, lüktet, dobog s az ember? Oh az ember, feleld minden, feleldve égi rendeltetésed, földi hivatásaid, halalos gyűlölettel öli, pusztítja egymást. Mintha iszony, örület szállta volna meg az emberiség millióit: méltóságot, józanságot, minden emberi érzést, a kultúra összes eszközeivel megszorolja egymást.

Oh, ma nem tudunk mást tenni, mint mely alázattal könyörögni az örökkévaló, irgalmas Istenhez, hogy vegye el immár előlünk a keserűség poharát, hogy elegejje meg szenvedésünket s adja meg a sóvárogva várt békét, nyugalmat és dicsőséges győzelmet. Ma összeszedve minden erőnket, minden hitünket, ami még lelkünk mélyén megmaradt a kétségek közt bír, remegő hittel, de szent bizalommal hirdetjük: *Vegyetek Szentlelket!*

Igen! *Vegyetek Szentlelket!* Nem a félelemnek, de a szeretetnek lelket; nem a szolgaságnak, de a fűnságnak, a szabadságnak lelket. Azt a lelket, mely bizonságot tesz benneteket, hogy

Isten csupa kegyelem, merő könyörület, végtelen irgalom és örök szeretet.

Vegyetek Szentlelket! Azt a Szentlelket, melynek érintésétől dobbanjon fel szívetek, termékenyüljön meg agyatok, nyerjen szárnyakat lelketek, ég felé vonzó vágyakat érzésetek, hegyeket mozgató erőt hitetek s megnyilatkozott egeket mennybe néző reménységetek.

Vegyetek Szentlelket! Hadd vezessen keresztül e világon a menny kapujáig, tárja fel az igért égi hajlékokat, hova az Ildvítőző előre ment, hogy megkísértesse a helyeket azoknak, kik lelétek is születtek és nemcsak testtől.

Vegyetek Szentlelket! Hadd szemléljen csodadolgokról minden ajak. Emlonkedjék fel az Ur trónusához minden lélek. Mer sen az előzékeny forrásából ingyen kegyelmet kegyelemre.

Vegyetek Szentlelket! Hadd győzzön meg arról, hogy nincsen másban Iddesség, hanemha egyedül a Jézus Krisztusban.

Vegyetek Szentlelket! Hogy ez a lélek tegye szíveteket töredelmessé, lelketeket alázatossá; de tegyen bennet-

A lótenyészési országgyűlés.

(1908. május 5.)

(Folytatás.)

Kozma Ferencnek bizta meg Andrássy Gyula szenije Gorove miniszter utján még 1868-ban azzal, hogy egy hármas bizottsággal alkudja ki és vegye át a cs. és kir. katonai kincstérőt, az akkori cs. és kir. Reichskriegs miniszteriumtól a mezőhegyesi, bábolnai és kishéri cs. és kir. katonai méneseket, valamint a székesfehérvári, nagykőrösi, debreceni és sepsiszentgyörgyi szintén cs. és kir. ménlepeket!

Az akkori idők és körülmények mérlegelése mellett szinte lehetetlennek látszó volt a feladat.

Kozma Ferencnek sikerült, fényesen sikerült s aránylag igen rövid idő alatt. Volt persze mérkőzés a katonaság és civiliség között, volt harc, de amelyet a magyar bölcsesség és igazság, nyugodtság és kitűnő modor diadalman végzett be.

Adaták a cs. és kir. katonai ménintézeteket magyar részre, polgárkére!! Még gondoltnak is óriás vállalt volt az akkori, ami ma vagy meg se látunk, vagy természetesen találunk; de a nehézségek értékelésére képeken nem lehetünk.

Az átadás nem minden keserűség nélkül történt.*

Kétséget nem szenved, hogy Magyarország a lótenyészés ügyének kezelése ország vezetésé amilyen fontos, égy oly nehéz feladat volt — akkorlaji, a kérdés, a utamérés időszakában s ha jól vesszük: az irakodás és ifra teremtés körülményei között.

* A kishéri Páltyányi-féle kastélyban játszott le a nagy esemény. A hadügyi kormányt egy altábornagy, a földművelési miniszterumot Kozma Ferenc, akkor még miniszteri titkár képviselte. Az alakások végzetével az altábornagy nyilatkozatot tett: „Katonai vagyok! Katonai ösztönökkel járlok. Az átadást elvágtem: kötelességem volt. Sajnálom azonban, hogy ennek meg kellett történnie. Sajnálom, hogy ezek a szép intézmények polgári kezébe jutnak, ahol szét fognak málni a guszer lein (ehh)”. Kozma válaszolt rá, 4 év múlva pedig: a hadi, a király felélt. Kozma ezt válaszolta: „Általában az intézeteket a biztos lom excellenciájára, hogy azok nemcsak szemállami nem fognak, hanem virágznak, s közigazdasági és katonai rendelkezéseink meg fognak lenni. A magyar kormány gondja lesz rá, hogy a vezetés avoitot kerébe kerüljön. Most én rá bízták. Lehet, hogy esetlően jön más, s jön a harmadik, negyedik, jön a századik is, anely a sikert biztosítani képes lesz.”

A király Me. hegyesen 1872-ben nyilatkozott, amikor a szerződés megírta: totta s ott ennek végzetével az akkor már osztálytanácsosi rangban levő Kozma Ferenc miniszteri tanácsosa lépett elő. Az altábornagy szem és föltanuja volt a király feléltetésének.

Mert bizony, ha igazságosan nyilatkoznak: azok a katonai intézetek, melyek im polgári kezelésbe kerültek, fényességük, külső csillogásuk és kedvező bennségük mellett elég sok árnyékos oldalal is rendelkeztek. Elég talán fölteleníteni, hogy egy a ménesek tisztjei, mint a gazdaságok tisztviselői amellett, hogy katonák, de osztárkök is voltak tán 90 százalékrej. A személyzet, csikós, kocsis, béres szintén katonai mind.

A gazdaságokat civilizálni kellett első sorban is, a ménes tiszteket magyar értekezhöz vezetni. És mindkettőnél a lényegbeli dolgozás szükségességét és elkerülhetetlen voltát érthetővé és elfogadhatóvá tenni!

Másik részlről azonban a magyar lótenyészés tőny közönség is! A magamnések tulajdonosai, a nagyobb és kisebb lótartók gazdák száza, ezrel voltak érdekelve ép az állami intézmények utján a köztenyészés kérdéséinél, melyektől óriási távolság választotta el őket s az áthidalás a központi kormányzat feladatát képezte. És elgondolható, hogy milyen lehetett a helyzet a kiegyezés után közvetlenül elkövetkezett időben.

De a harmadik és negyedik hatalmi tényező, az udvar bizalma, mely a katonai

ket a harcmezőn rejtethetetlen hőskölké, hogy egyre szaporodó ellenelneket véres vereséggel megszerénytelen, meghozásztak a győzelem báberát sokat szenvedett hazánkban és nemzetünknek.

Akkor lesz igazi pünkösztje a magyarnak!

A hadikölcsön népiük vagyonosodásának szolgálatában.

A pénzügyminiszter aláírás felhívása a második hadikölcsönre a nemzet minden rétegét megmozgatta. És ez nem is csoda, mert népiük feljogja és átéri, hogy most folyó nagy küzdelemben mindnyájuk jövője kockán forog és épp ezért áldozatkészsége kimer thetetlen és lépten-nyorlon meghiagóan nyilvánul meg.

Hogy népiük miy nemesen és példaadóan gondolkodik a nemzet nagy harcának közepete, arra jellemző példát vet Kovács Ferenc és Kovács Péter tiszföldvári lakosok cselekedete. Kovács Ferenc meglepeten a tiszi alsó-járás főszógbábirjánál és úgy az ő, mint testvére: Péter nevében, — aki ezidőszentén a 29-ik népfölkelő erredben szolgált — átadott a főbrónak 43 drb régi ezüst tallér — közöttük IV. Károly és Mária Terézia korából származókat — és jegyzőkönyvbe véette azt a kérését, „hogy miután hallották, hogy a királynak gőgyn az ezüstje, amelynek a háborúhoz pénzt csinálathatna, pénz nélkül pedig a háborúba belebukunk, — az átadott régi ezüstpénzeket, új koronásokba öntve, fordítsák a hadsereg élemezésére, általában a hadsereg céljaira.”

Ez az eset annyire megindító és lélekeltető, épp oly gazdag tanulságokban is. Gyönyörűen nyilvánul meg benne népiük hátatlan hazaszerete és minden áldozatra kész lelkesedése. A két Kovács testvér bizonyára nehezen vált meg attól a 43 drb régi ezüst talléról, amely talán dedájuk után több mint száz év alatt apá-

ról-fiura szállt és mint családi kincs oly annyira a szívükhöz nőtt. Elszorult a szíve bizonyára a két Kovácsnak, amikor előszedték a szép ezüstpénzeket a ládáiából, avagy a szalmazsákból, ahol annyit éven át láboratlanul rejtőzködtek. De hát a haza kivánta ezt az áldozatot és a mi jó népiük mire nem képes ilyenkor.

De ha követésre buadit és a nemes elhatározás, másrészt megiszivlelni vala tanulságát is rejti magában ez az eset. A de-rék Kovács-család több mint száz éven át ot örítte a ládáiában a 43 darab ezüstpénzt és közben mi történt? Az ezüstnek az értéke az utolsó évtizedekben nagyon lement, ma még a fele sem annak, ami régen volt. gy a Kovácsék ezüst tallérái is — bár száz év előtt megérték kereken mintegy 100 koronát — most már sok, ha 50 koronát mérnek. Tehát hiába öríték Kovácsék gondosan az ezüst tallérokat, ennek révén nemhogy gyarapodtak volna, hanem az idők folyamán bizony a tallérök értéke egyre lejjebb szállt. Ellenben tegyük fel, hogy a Kovácsék nagyapja rájött volna arra, az egészségsze gondolatra, hogy a pénznek nem odahaza van a helye, ahol soha megnem fiadzik, hanem a takarékbán, ahol kamatot is adnak rá. És tegyük fel, hogy úgy mint ma az állam 6 százalékos kamatot fizet minden évben annak, aki hadikölcsönkötvényt vesz, a takaréki és 6 százalékol fizetett volna a Kovács család-nak, amely takarékosan mindig a kamatot is a tőkéhez csatolta és azt is kamatoztatta volna. El sem hinnék, ha világos számítás nem bizonytaná, hogy mekkorára gyarapodott volna a nagyapa által takarékbba tett kis összeg az unokák javára. Tudvalevő, hogy 6 százalékos kamattal kamatok kamataival — a lakarekétét 12 év alatt megkétszereződik. Tehát ha a Kovács-család például 1830-ban a szóban forgó tallérök pénzértékét takarékbba helyezte volna, azaz 200 koronára cmelkedett volna, 1854-ben 400 koronára, 1866-ban 800 koronára, 1878-ban 1600 koronára, 1890-ben 3200 koronára, 1902-ben 6400 koronára, 1914-ben pedig 12,800 koronára. Tehát a szerény

száz korona önmagától szép vagyonná nőtte volna ki magát a család hasznára és a nemzet gazdasági életének javára. Mert a gyümölcsötlenül othontartogatott pénz épp olyan, mint a parlagon hagyott föld; kár jelent a tulajdonosnak és az országnak egyaránt.

Mennyi ilyen rejtgetett, othontartott pénz van a mi népiük kezében és miy nagy az ebből származó kár!

Pedig csak rossz szokás, ok nélkül való bizalmatlanság az oka annak, ha népiük nem keres gyümölcsöző elhelyezést heverő pénz számára.

Nem lehet elképzelni kedvezőbb alkal-mat a hadikölcsönnél arra, hogy hazafiaink gondolkodjék és értelmes népiük ezzel a rossz szokással végeleg szakítsón. A haza íránt, a magyar állam íránt népiük bizalma feltétlen és határlatlan. A hadikölcsönkötvénynek értéket ugyan az ad, ami a köztölt, hogy még a pénz után önmagában nem jár kamat, addig a hadikölcsönkötvény után az állam évente 6 százalékot fizet. Emellett az állami kötvény mindig könnyen pénzre tehető, mert hiszen az ilyen kötvénybe melletti szívesen helyezi el pénzét. Ha pedig a tulajdonos a kötvényt eladni akarja, olcsó kamattal mellett kölcsönt kaphat rá, mégpedig minden száz koronás darabta 75 koronát.

Ha a mostani kedvező alkalmatól a hadikölcsön révén népiük az állami papirokkal megismerkedik, kétségtelen, hogy a biztos és nagy kamatozásra való tekintettel a magyar állam kölcsönkötvényei olyan népszerűsége fognak szentni, mint az állami kötvények Franciaországban. Ekkor azután nagy lendülettel venne a nemzet vagyonyosodása és hatalmasan meggyarapod-nék népiük anyagi ereje.

Gondoljunk mindennap arra, hogy aratáig kell megélnünk tisztükből. Ha előbb elfogyaszjuk, sehonnan se kaphatunk mást.

kérdésekkel az érintkezést állandósította, valamint *hadsereg ügyére*, mely az állami lövegyintézetekkel szemben ép úgy megnyitkozott, mint ahogy az országos lövegyintéző tetteikkel szemben jogos várakozással tekint.

Ez a négy sarkalatos szempont tette a szükségessé azt, hogy a lövegyintézők ügye a földmívelési miniszteriumban olyan központi kezelésben és kiváltságos elbánásban részesüljenek, amint az a magyar ur helyesnek és jónak talán a egyéniségből folyólag s mintegy arra modellálva állapít meg és alakít ki rendszerré — az idők folyamán.

Ez a rendszer sajátosan magyaros. És jellemzi. Van benne erő — kar ereje a gyeplő *tarításban*, — könnyedség, a csukló könnyi mozgása — a vezetésben, az alakí-ság kerületében, — a lényeg érvényre juttatása, — van benne gavallóros vonás, jó szív, igazságosság, gyors intézkedés, szembenézés bátorsága a felelősségek, élni a hatalommal, de a hatalom csillagotása nélkül; egy különös vonás, ami Kozma emlékszóbrán ékeztet ki az iró:

„Szenben nagyokkal erős — gyengéknek atyja valót.”

A rendszerhez alkalmazkodik a budget kezelése is, mely Kozma szellemében ki-

fejezte: nagy állami feladatok szolgálatára, és nem pedig a bürokrácia zsarnokságára van rendelve.

Nos, a költségek kezelése, az utalványozási jogkör . . .

Ez volt a fő ütőköz, hogy az új rendszer, Szapáry rendszerének útjába akadt, amikor Kozma Ferenc kiváltságos osztályát is átformálta akarta, amikor arra törekedett, hogy a miniszterium minden osztálya egyöntelt eljárást kövessen, tekintet nélkül arra, hogy vetőmag bab kiostársól van-e szó, avagy 6000 holdas állami birtokok üzemenek vezetéséről, amely birtokokat mellesleg szólva, Kozma Ferenc nagyszabású intézkedése juttattak a fejlesztés európai magaslátára, amely birtokok azok, amelyekkel az utána következő kor miniszterei olyan előszeretettel szottak maguknak külföldi előlétségek részéről pálmát és dicsőséget szerezgetni.

Szapáry Gyulát nem az irigység, nem Kozma sikereivel szemben föltételezett föltékenység hangolta arra, hogy az öreg ur régi szabadságot korlátozza és úgykörtér az új rendszer spanyol cizmájába szorítsa. Nem. Kizárólag a kormányzás egyönteltisége volt a fő törekvés. És egyébként is sajátos módszere volt Szapárynak a tárca vezetése

körül. Nem referátatolt magának. Osztályfőnökeitől szóbeli jelentést nem kért és nem fogadott el, írásilag szereltelt intézni mindent. És a miniszteri menedhetőségben látta az ország üdvösségét.

Nem nehéz elképzelni, hogy a tárca élére jutása után az új rendszer lecsapásától az osztályok mindennap tarthatnak. A kevésbé gerinces osztályvezetők ez azonban nem igenes bántotta. Kozma Ferencet annyival inkább; osztályának, illetve az országos lövegyintézők ügyének érdeke miatt aggdott, de két körülmény is volt meg a háttérben, ami a helyzet komolyságot fokozta. Az egyik a kiseri ménesparancsnoki állás régebbi betöltésével, a másik egy bérmen kiadása ügyével volt kapcsolatos. Szapáry Gyula pénzügyminiszterisége alatt történt mind a két eset. Nagy port vert fel akkorlaji már szokatlansága miatt is, de csak a beavatottak tudtak felőle. A nagyhatalmú pénzügyminiszter kivánáságot nem teljesítette az egykori miniszteri tanácsos.*) Emberi gyengesség és hiúság kérdése, de a kérdéssel az életben bizony számolni kell.

*) A Kiseri eset még mindig nem közölhető. (Polyt. kév.)

Az idegek.

Hindenburg tábornagy egy hírlap nyilatkozatban nemrégiben ezt mondta: — Ebben a háborúban az győz, akinek jobb az idegei.

Eddig az elmúlt napokig nem nagyon értették az ősz tábornagynak ezt a kijelentését, az utolsó napok eseményei azonban kis világosságot derítettek a nagy vezér kijelentéseire.

A Lusitania elsüllyesztése egyszerre megszüntette az angol nyugalmat, felpezsdít bennük a közmondásos hidegvér, törnek-zuznak, puaszt a tanak, az idegek már fölmondták a szolgálatot.

Mi történt voltaképpen? Annyi mindössze, hogy egy hajót, a Lusitaniát egy előre jeleztelettel német torpedóóvcs csüllyesztette. Az angol partok közvetlen közelében kapta a hatalmas test a végzetes döfést, akkor, mikor Angliának, a tenger hatalmas védőórájának hatalma alatt teljes biztonságban érezték magukat a németeket lekecsinylő, lebecsülő amerikai utasok, az amerikai milliárdosok, Albion fennhőzői fiai, mindenki, mindenki, aki a newyorki német nagykövet figyelmeltető szavai, rásai dacára elindultak a végzetes útra.

A közvetlen oka az angol idegességnek tehát a Lusitania elsüllyesztése, de az Angliában kitört gyűlölködés, romboló kedv, nencsnek a Lusitania elsüllyedéséből eredt, hanem itt állt be az az eset, mikor valora válik Hindenburg jósata: „az győz, akinek idegei tovább bírják.”

Anglia népének idegei már nem bírják. Az orosz vereségek hosszú sorozata, a kudarcok a Dardanelláknál, a németek erős nyomása Iper környékén és végül most a Lusitania sorsa, mindez az idegekre megy.

Késerves kinlódás jutott osztályrészül Angliának, amely azt hitte, mikor ezt a hatalmas, vad, orkanszerű világháborút felidézte, hogy ő hozza, az ő testéhez nem férhet még a háború szele sem. Ezért volt oly merész, oly cinikus, oly hidegvérű, ezért voltak oly nyugodtak az idegei és most ezért zavarog és dul-ful.

Anglia szemefényét, büszkeségét, tengeri hatalmának mindenfélelet valóságát dőngötte és döntötte le Németország.

Angliának, a legnyugodtabb, leghidegvérűbb ellenfelünk idegei már bomlani kezdenek.

És most emlékezzünk másról Magunkról. Amikor határainkon állott az orosz, sőt amikor a legfájdalmasabb csapás ért bennünket Przemysl elcsévével, akkor sem volt nálunk zavargás, gyűlölködés, nem mondták fel a szolgálatot az idegeink, legfeljebb el voltunk keseredve, pesszimisták voltunk, fájt valaminck, de az idegeink alig rezdültek meg.

Tehát mai idegeink még bírják, ugyanakkor, amikor ellenfelünkink már mutatkoznak a bomlás jelei. Ha semmi nem erősödne meg bennünk a végleges győzelemben vetett bizalmat, ha semmi harctéri hír sem növelné remé-

nyeinket, ez a hír az angol nép romboló dithéről szóló értesülése kell hogy felemeljen bennünket.

Hindenburg jósatai és kijelentései eddig mindig beváltak, be fog válni az idegekről szóló jósata is és pedig úgy — amint már az eddigi jelekből látnjuk — hogy a mi idegeink fogják tovább bírni, nem ellenfelünkéi.

Csernovicz.

A háborúban szerepelt sok város közül a legérdekesebb volt Csernovicz sorsa. Ötször változtatott gazdát rövid idő alatt, színhele volt az orosz uralomnak, színhele volt véres utcai harcoknak és végül most a mi számunkra újabb diadalhozott.

A főtéren álló hatalmas, méltóságelteljes városháza azonban sokáig emlékeztetni fogja a visszatérteket az orosz rémnapokra: az ormozatáról az oroszok letrétké a cimert és a kétféle sást. A városháza megcsönkítő homlokzata jellemzi a mai Csernovicot, amelynek külsején különben nem nagyon látszák meg az oroszok hétheti uralma.

A városzhától jobbra van a takarékpénztár szecessziós épülete, amelyben a háború kitöréséig nyüzgő élet uralkodott. Innen az új színházterre jutunk. Kihalt és üres most, de azelőtt ez volt Csernovicz intelligenciájának találkozóhelye. A színház néhány évvel ezelőtt épült, homlokzatát klasszikus mesterek mellszobrára díszítik, a bejárata előtt Schiller márványszobra áll. Ma néma a színház, zárt kapui komolyan és tanak az üres térre. Zárva van az egyetem minden kapuja is. Sok ezer hallgatója volt a csernoviczi egyetemnek, román, rutén német és lengyel ifjak nyertek itt tudomány kiképzést. Az egyetem közelében, a város nyugati részében van az országháza, régi épület, abból az időből, amikor még Bukovinának saját alkotmánya, külön parlamentje volt. Itt folytak le azok a nagy politikai porok, amelyek az utóbbi évtizedekben híressé tették Csernovicot, a második orosz uralom alatt pedig itt tanyázott

az orosz rendőrség, amely nap-nap után újabb ukázokkal rémítgette a város lakosságát.

A hat hétig tartó csernoviczi cárizmus alatt a város utcai élénptelenedett, az üzletek zárva voltak, csak a külső periferiákon mutatkoztak emberek, akik az orosz katonák brutalitásától tartva, alig merték elhagyni házaikat. Amit a cserkesz hordák a második harcok alatt Csernoviczban véghezvittek, felülmúl minden fantáziát. Különösen az asszonyok voltak kitéve a megvadult hordák inzultusainak.

Az orosz uralmát rendkívül jellemzi a következő epizód: Egy fűszerkereskedő üzletlen éroszen kopogtatott egy éjjel. A kereskedő ijedten nyitott ajtót: az oroszok bejártak élén. A tiszt rendkívül barátságos volt. A csodálkozó kereskedőnek elmondta, hogy nagyobb bevásárlásokat akar tenni és készpénzzel fog fizetni. A bevásárlás valóban tekintélyes volt, az őrárt minden katonájának jutott egy nagy csomag, a számla pedig készpénzben koronát tett ki. Az orosz tiszt hidegvérűen vette elő erszényét és leszámálta az összeget az asztala aranyban, azután bocsnánót kért a külső háborgatásért és elatavozott. Rövid idő múlva jra zörgettek az ajtón. Két orosz katona rontott be előreszegett pisztolyokkal és visszavetelték a pénzt a kereskedőtől, aki nyénytelen volt eleget tenni a barátságos felhívásnak.

Az oroszok a csernoviczi garázdalkodásokról elerjesztett hírekkel szemben az entente sajtójában elhelyezett cikkeikkel igyekeztek megnyugtatóni a közvéleményt, de még mielőtt a vizsgálóglás bekövetkezett volna, kiderült, hogy ezek a cikkek is olyan hazugságok voltak, mint az oroszok által lancirozott többi hírek. Különösen nagyra voltak azall, hogy Bukovina egész megszállott részében megiltották az alkalom kimerését. A tiltó rendelet valóban megjelent, bevonult csapataink azonban jámbor kereskedők előadásából megjutdatták, hogy az oroszok kiintően értenek a rendeletek kijátszásához is.

A gorlicel győzelem eddigi eredménye.

A miniszterelnökségi sajtóiroda jelentései.

Budapest, 1915. május 21.

A déli órákban Budapestben ismeretéssé lett, hogy a május tizenhatodika óta lefolyt harcokban az orosz foglyoknak száma ismét 20000-re lapzaporodott és most már közel 200.000-re rug. Legújabb értesülések szerint az egész fronton néhez harcokban visszautasítjuk az összes orosz támadásokat és állandóan tért nyerünk.

Főhadiszállásunk hivatalos jelentése.

(A. N. és V. eredeti távirata.)

Budapest, május 21.

Hivatalos jelentés.

A közép-galiciai arcvonalon a harcok tovább tartanak. Azokat az orosz osztásokat, amelyek a San-szakaszon Siensawótól lefelé a folyó nyugati partján még tartották magukat, a folyón túlra vetették vissza. Jaroslavlól keletre a szövetséges csapatok nagyobb ellenséges erők egy előretörési véresen visszautasították. A foglyok száma emelkedik. Csapataink Drohobycztól keletre heves éjszakai harcokban rohammal bevették egy orosz állást és elfoglalták Neudorf helyiséget. Ez alkalommal 1800 orosz elfogtak.

Kelet-Galciában az oroszoknak a Dnyeszteren át intézett ellenoffenzíváját a Pruth-vonalon megállítottuk. Kolomeánál az ellenség áttörési kísérletét megghusultak. Az összes támadásokat, amelyek e híd ellen irányultak, az ellenség igen súlyos veszteségei mellett visszavertük.

A kielcei hegyvidéken vívott harcokban, amelyek helyenkint még tartanak, eddig 4000 foglyot ejtettünk.

Május tizenhatodika óta a foglyok száma újabb 20000 emberre emelkedett. Eszerint május 2-tól a foglyok száma 194000 ember.

Höfer altábornagy,
a vezérkar főnökének helyettese.

Jelentés a német főhadiszállásról.

(A N. és V. eredeti távirata.)

Berlin, május 21.

A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől északra színes franciák megtámadták a csatornától keletre levő állásainkat. A harc ott még tart. Egy késő éjjel Neuve Chapelle-től délre Le-quiquerue táján megkezdett angol támadás tüzelésünkben összeomlott. Arrastól északra Fresnay mellett egy ellenséges repülőgépet lelőttünk. A franciáknak az aillyi erődben tegnap délután megkezdett újabb támadása az ellenség jelentékeny veszteségei mellett megghiúsult. Néhány fogoly maradt a kezünkön.

Keleti hadszíntér:

Szawlo vidékén csak kisebb ütökzetek voltak. Dubissánál Podubictól keletre támadásaink Betygoiaig jutottak. Ez az előhaladás további 1500 foglyot eredményezett. Fosszajcietől és Zemiołtől keletre az oroszokat a folyón túlra visszavertük. Tovább délre áll a harc. A Nyeméntől délre megvert orosz erők maradványai Kownó irányában folytatták futásukat.

Délkeleti hadszíntér:

A német csapatoknál a helyzet változatlan. Jaroslautól keletre foglyokat ejtettünk, akik nem ígygyverekkel, hanem tölgfakarokkal voltak felfegyverkezve. Macken vezéréredez hadserege és a többi, az osztrák-magyar hadsereg kötelekében harcoló német csapatok május elseje óta 104,000 foglyot ejtettek. 72 ágyút és 253 géppuskát zsákmányoltak. Ezen számok a már nyilvánosságra hozott összegező adatokban bent foglaltatnak.

Legfőbb hadvezetőség.

A török főhadiszállás hivatalos jelentése.

(A N. és V. eredeti távirata.)

Konstantinápoly, május 21.

A török főhadiszállás jelenti:

A Dardanella-fronton e hó 19-én reggel megtámadtuk az ellenség megerősített pozícióját Ariburnu mellett és hála csapataink csodálatos vitézségének, a megjelölt célt a jobb és balszárnyon elértük, az ellenséget előretolt állásából kiverítettük és a centrumban egészen az ellenséges sáncállásokig jutottunk. A balszárnyon megszállottuk az ellenséges sáncállások egy részét és két géppégyvert zsákmányoltunk. Délután az ellenség hadihajóinak védelme alatt ellentámadást kísérelt meg jobb szárnyon ellen, de súlyos veszteségei mellett visszavertük. Repültünk értékes felderítést végeztek támadásaink közben. Sed-il-Bahrnál a 19-ére virradó éjjelen az ellenség melléktámadását könnyűszerrel visszavertük. A tengerszoros bejáratánál az ellenséges hadihajók zútsága szerint lövéseket váltottak előretolt lövegeinkkel. A Charlemagne páncélos hajót eközben egy lövedékünk eltalálta. Az ellenség tüzérégi állását és táborát Sed-il-Bahr mellett parti ütegeink eredményesen lökték úgy, hogy az ellenség kénytelen volt tüzérégi állását megváltoztatni.

A többi harctéren semmi újabb hírsincs.

A szabadforgalom felújítása.

Termelőnek és fogyasztónak nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy milyennyi megszűnnek a mai kényszer-tő viszonyok, oldassanak fel azok a bilincsek, melyekben gabona és terményforgalmunk le van kötve. Ezeknek az intézkedéseknek van kellett történetük, mert csak így lehetett a közlelemzését biztosítani, de most az új termés megkezdésén megváltoztatja a helyzetet és ezzel számolni kell. Az idei termés leforgalására és határárszabására szükség sincs, sőt ez a közlelemzését szempontjából határozott veszedelmét jelentene.

A múlt évben katasztrófális buza-termése volt az országnak s novemberig mégis fenntartható volt a szabadforgalom, a leforgalás csak ebben az esztendőben következett be, amikor attól lehetett tartani, hogy a

kenyérfőllő anyagok igénybevétele nélkül nem tart ki kenyérgabonakészletünk az jég.

Ma azonban egy jó termés konjunkturája előtt állunk, ma semmiféle aggodalmunk nem lehet abban a tekintetben, hogy a vámtérelvény kenyérről ellátni ne tudjuk, ma még behozatalra is van kilátásunk, mert Románia feleslege egészen felénk néz, miután a Dardanellák elzárása következtében kiviszott utja másfél nincsa. A szabadforgalom megbénításának, amely egyedül biztosítja a fogyasztás gyors ellátását, minden határsági beavatkozás nélkül tovább semmi értelme nincs.

Szervezetünk is megvan a gabona-kereskedelemben és malmokban erre, amely meg is fog felelni a ráháruló feladatnak, hiszen élni akar és élnie kell. Ma ezt az élő szervezetet sutba nem dobhatjuk, mikor annak a helyettes téséről hosszú évtizedeken

keresztül nem gondoskodtunk. Évtizedek mulasztásának a pótlására, új szervezetek teremtésére pedig a mai idő, amikor minden percek meg van a maga halaszhatatlan munkája, erre a mostani időpont ugyancsak nem alkalmas.

A szabadforgalom felújítása ellen csak egytelenség érv került forgalomba eddig, hogy nem szabad a jövő termését a spekuláció kezére jászani, mert a malmok és a kereskedők olesón fogják a gabonát összevásárolni a szabadkól.

Hát ilyen kiskorának még sem szabad tartani a gazdát, mert az sokat okult a multakon, annyit, hogy megát nem kell attól félni, hogy gabonáját olesón adja oda, hanem inkább attól kell tartani, hogy semmi áron nem adja oda, hanem vár vele, mert az eddigi tapasztalat arra tanította, hogy minden határárszabás mellett drágábban adta el termését az, aki várt, mint az, aki sietett.

A gazdát tehát nem kell félni, annak inkább érdeke, mint valaha a szabadforgalom. Mivel pedig a fogyasztó érdeke az, hogy minél előbb jusszon az új kenyérhez, amelyet ugyancsak a szabadforgalom mellett ér el a leg hamarabb, közérdek a gabona értékesítése terén a szabadforgalom helyreállítása.

Erre kell törekedni, nem pedig a mostani rendnek a fenntartására, aminek ismeretek voltak a nehézségei, bajai, amelyeknek a leküzdéséhez a földmivélségi minisztérium páralatun álló nagy és igen kicsiny eszközökkel munkálódó nagy és felelősségteljes tevékenységre volt szükség.

Körösi anekdoták.

Irtá: Rumár.

Dayka Sándor.

Dayka Sándor — Dayka Antal festőművésznek édesapja — csendbiztos volt annak idején Nagykörsön. A régi jó időkben ez az állás nagy tekintéllyel járt és Dayka Sándor egyébként is nagy tekintélyű, mindenki által szeretett és becsült férfi volt.

A csendbiztosí fizetés nevelésesen kevés volt — mint ahogy még nem is olyan régen minden tisztviselő Körösön, — Dayka Sándor meg mindig gavallér volt, ur volt, sokat kültött s megesett, hogy egy éjjel elmulatoit ezer pengőt is. Olyan paripákban járt, hogy az egész vármegye megbámulta s az árára rá ment volna két-három évi csendbiztosí fizetés is. Dehát mindez megtellette Dayka Sándor, mert határon határon is voltak birtokai.

Egyszer panaszokdott a daliás csendbiztos a kasznóban, hogy olyan kevés a fizetése, hogy minden évben megtegyet ráfizet.

— Hát akkor mért nem mondasz le? — kérdezte tőle.

— Hát akkor miből éljek meg? — felelte egész komolyan Dayka Sándor.

Ki is volt a nyegedik.

Ez már jó régen történt. Kedélyes társaság gyűlt össze vacsorára egyik körösi úr házában. Mocsy Györgynyel-e, Kalocsa Balazskénel-e, Farkas Eleknél-e, azt már nem tudom. A vacsora, amint ez már a régi időben is szokás volt, eltarított perze hajnalig.

Másnap megkérdezi egyik jelenlöt körösi urat — Farkas Balázst — egy barátja:

— Hát, Balázskám, hogy' mulattok az este?

— Nagyon jól! Mi négyen kártyáztunk egész éjjel.

— Kik?

— Hát Molnár Geda, Farkas Elek, Kalocsa Balázs — szent Isten, ki is volt a negyedik?

A három Beretvás János.

Egy pesti úri ember volt lent régebben Lángotába egy kőrösi úri familánál s a szives házigazda elvitte délután a vendégét a kaszinóba.

Amint beléptek a kártyaszobába, először is id. Beretvás Jánossal találkozott össze.

A kőrösi úr bemutatja a vendégének:

— id. Beretvás János.

Nem messze állott egy úr, ez is bemutatja:

— Beretvás János.

Közben odaérkezett ifjú Beretvás János is — mondja a házigazda az új nevést!

— ifjú Beretvás János.

— Szent Isten — kiált föl a pesti úr, — hát Nagykörsön minden embert Beretvás Jánosnak hívnak?

„Ohne Inárcs.“

Ez is Farkas Elekkel esett meg, — de itt már ő rajta mulattak.

Valami nagy bankett volt a képviselő választás előtt, a Farkas Elek pártjának a vacsorája.

Vacsora közben szózársra emelkedett egyik hangadó választópolgár s felkiszöntötte szeretett képviselő jelöltjéket.

— Isten éltesse sokáig Inárcs Farkas Elek...

Itt közbevágott egy elmés ellenpárti választó:

— Ohne Inárcs!

Zajos derültsg — és — ha nem ezért is, — de Farkas Elek megbukott a választáson.

Az olasz hadüzenet.

Lapzártakor érkezett Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség ma reggel közzétett jelentése szerint az olasz minisztertanács a szenátus ülése után nyomban öszszesült és hír szerint megállapította a monarchiához intézendő hadüzenet szövegét. Van Dyl.

A gazdasági gépmunkások kötelező balesetbiztosítása.

(A gazdasági géptulajdonosok törvényes kötelezése.)

Az 1912: VIII. t.-cz. 5 §-a, valamint a 1913: XX. t.-cz. 2. §-a értelmében minden gazdasági géptulajdonos bármínemű gazdasági gépe mellett alkalmazott összes munkásokat az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál köteles baleset esetére biztosítani, akár saját gazdaságban, akár mint vállalkozó másnak gazdaságában végeztet gépvél munkát. A vonatkozó törvények értelmében a gazdasági gépmunkások — ideértve a képesített (vizsgázott) főit is, — mégha közönséges gépésznek nevezik is — a kerületi munkásbiztosító pénztárak által

sem baleset sem betegség esetére való biztosítás kötelezettség alá nem vonható. A törvény kivételt egyedül a képesített (vizsgázott) gépészrel szemben tesz, akire néve kimondja, hogy ezt egy betegség, mint baleset esetére az illető kerületi munkásbiztosító pénztárnál kell biztosítani. Felvitatnak a gazdasági géptulajdonosok, hogy gazdasági gépmunkásaikat a gépmunka megkezdése előtt idejekorán biztosítsák, mert ellen esetben törvényszerint büntetettel. Az Országos Gazdasági Munkáspénztár központi igazgatósága a gazdasági gépmunkások balesetbiztosítására általányszabott költséget állíthat ki, anélkül, hogy a munkások egyenkint és névszerint meg kellene jelölni. Az erre a célra szolgáló kiöltött nyilatkozatot a hatóság köteles továbbítani az illetékes helyre. Az erre szolgáló nyomtatványok városunkban a közgyűlés hivatalon kaphatók.

Nagykőrösiek! A hazáért és

magatokért vegyetek részt

minél tömegesebben a

HADI KÖLCSON JEGYZÉSÉBEN.

HIREK.

— Lapunk előfizetőinek, olvasóinak és barátainak zavartalan pünkösti ünnepeket kívánunk.

— Legközelebbi lapszámunk a pünkösti ünnepek miatt e hó 27-én, csütörtökön jelenik meg.

— Tanfelügyelő látogatás. Dr. Künszler Károly kecskeméti kir. tanfelügyelő e hó 19 és 20-án meglátogatta a polgári leányiskolánkat és a római. kath. népiskolákat.

— Tűz Kocséron. Csütörtökön este, amidőn városunkon is nagy vihar vonult keresztül, Kocséron nagy tűz támadt s mint értesülünk néhány lakóház lett a tűz martaléka. Szerencse, hogy a nagy viharban a tűz tovább nem terjedt.

— Rokkant katonáink gyámoltatása. Tudvalevőleg társadalmi mozgalom indult meg rokkant katonáink érdekében az egész országban. E mozgalomnak célja az, hogy a háborúban nyomorékká vált — a rokkant katonáink nekik megfelelő foglalkozáshoz juttassa azért, hogy megkeressék a mindennapi kenyérüket, hogy ne szorjuljanak kegyelem kenyérré. Eme mozgalom folytán városunkban is megtörtént a szervezkedés, ugyanis a rokkantakat elhelyező országos hálózat kötelezte belépett. A helybeli bizottság elnöke: Magyar Kázmér kir. tanácsos, al-elnök: Fitoss Ambrus árvászeki ölnök. Jegyzője pedig a mindenkori városi közgyűlés lett. Amennyiben, városunkban oly rokkant katonák volnának, akik eme üdvös intézmény áldásában részesülni óhajtának, úgy ügyükben vagy maguk, vagy hozzátartozóik forduljanak a helyi bizottsághoz.

— Pénzküldés a szerbiai foglyoknak. A szerb hadifogságban levő osztrák-magyar katonáknak és internáltaknak postautalványokat újabb csak a svájci postakézelség közvetít. A postautalványokra ezentúl a következő címet kell írni: „An die Oberpostkontrolle in Bern, Schweiz.“ A hadifogságban levő címzett nevét a postautalvány hátán a baloldalra kell írni.

— Az isteni tiszteltet sorrendje a ref. egyházban. Pünkösd első napján délelőtt: prédikál Bakó József lelkész, urvasorai beszédet mond Patonyi Deszós lelkész, délután Bagó Bálint s. lelkész prédikál. Ünnepe második napján: Patonyi Deszós lelkész mond egyházi beszédet, Bakó József ágendázik, délután Józ Imre s. lelkész végzi az istentiszteletet. — Az ünnepe első napján: Nyársapaton test isteni tiszteltet urvasorai osztással, melyek Józ Imre s. lelkész végzi; ünnepe második napján pedig Felsőjárason test isteni tiszteltet, ugyancsak urvasorai osztással, melyet Bagó Bálint s. lelkész végzi.

— Bimbóhullás. Tekintélyes fűszirtokos családot ejtett mely gyászba hulló Páter és neje Kocsis Erzsébet kis lánykája, lionkának elhunya, aki 8 hetes korában f. hó 19-én az égi hazába angaltársai közé szállt vissza. Temetése 21-én d. u. 4 órakor ment végre nagy részvétel mellett.

— A pünköster tervezett gyermeknap elmarad! Mult számbunkban rövidebb hírt adunk arról a szép szándékról, melyet az Országos Gyermekvédő Liga helyi fiókja vezet terbe, amely szerint pünköst vasárnapján délután a városi fűrdőkerthben uszónappal és hangversennyel egybekötött ünnepélyt akart rendezni esetleg hőseink árvi javára. A városi tanács az engedélyt készségesen meg is adta és a tevékeny rendezőszög már épen az előkészítőt intézkedésekhez látott, mikor dicő ő hű szövetségeseink a gyönyörűség alász nácio viselkedése a továbbiaknak újat vágta. A rendezőszög arra az álláspontra helyezkedett igen okosan, hogy ezek a napok sokkal komolyabban, hogy sem akármió nyilvános mulatság, hogy ünnepély tartassék. Maga a nemes cél nem fog megővülni, mert a gyermeknapot megtartjuk, mihelyt a nyugalom helyre áll és a jo isten gondviselése és figyelmének ereje a bizalmat meg a mai komor napok közt is meghozza sokat zaklatolt, gonderhelt lelkünknek.

— Mikor kerülnek sorra a 43—50 éves népfölkelők. Most már bizonyos, hogy az új népfölkeleési korosztályok csak az aratási munka teljes befejezése után, tehát legkorábban augusztus végén, vagy szeptember elején fognak szolgálatra bevonulni. Megelőzőleg természetesen el kell végezni az előkészítő munkákat. A jövő héteken meg fog történni az illető korosztályok tartozó új népfölkeleési kötelezettségek összerése és osztályozása a különböző népfölkeleési szolgálatokra. — Maga a bemutatott szemle júniusban és júliusban fog megtörténni. Az öregebb népfölkeleési korosztályok elsősorban helyi szolgálatra jönnek tekintetbe, hogy azokat a fiatalabb munkaerőket, amelyek eddig a harcvonal mögött levő országrészekben teljesített katonai szolgálatot, ezután mint pótlást, a frontra lehessen küldeni.

— Football mérkőzés. A megvakult katonák alapja javára 1915. évi május hó 24-én pünkösd másodnapján d. u. fél 4 órakor a csónakázó-tó melletti pályán mérkőzést tart l. A Kereskedő Ifjak II. csapata a Kecskeméti Sport Club csapataival. II. 5 órakor a Kereskedő Ifjak I. csapata a Kecskeméti Kossuth városi I. csapatával. Helyarák: ülő hely 30 fill. álló hely 30 fill. diák jegy 20 fill. Felállítás: tekintettel a nemes célra köszönettel fogadnak.

— **Nagykőrös r. t. város képviselő-testülete** legnap rendkívüli közgyűlést tartott. Tárgyak voltak: 1. 1915. évről öv. Biz. 20 Bálintné által Bitzó Kálmán részére és Füle Dániel által Szalay Lajos részére adott virilis meghatalmazás bemutatása. 2. F. Szabó Jenő rendőrkapitány lemondása a Széchenyi fürdőkeri bizottság elnökségéről. 3. A Kossuth Lajos-utcai Tóth József lélektrész eladása tárgyában tartott árverés eredmények bejelentése. 4. Városi tanács jelenléte a második hadikölcsönkönyvből a Nagykőrösi Községi Takarékpénztár útján a város részére 100,000 korona értékű kötvény jegyzése tárgyában. A közgyűlési határozatokat lapunk jövő számában ismerhetjük.

— **A saláta olcsósága miatt** — amint tudjuk, termelőink akként cselekszenek, hogy olcsó árért nem árúsják el a salátát, hanem azt a jószággal metetik. Igaz, hogy így sem véssz kárba a termés, de mint beavatott helyről értes tenünk, a salátától más úton is lehet hasznolni; amennyiben Gazdasági Egyesületünk intézkedik, hogy termelőink a saláta magvakat is értékesíthessék. Tehát a termelők helyesebben tessék, ha a salátát nem vágják le, hanem megvárják az időt arra, hogy az felmagvasodjék, gy bizonyára több hasznot látnak belőle.

— **Magyar, Német és Osztrák** méhézi vándorgyűlés elhalasztása. A magyar, német és osztrák méhészek múlt évben Pozsonyban megtartott 59-ik vándorgyűlése elhatározta, hogy a legközelebbi vándorgyűlést ebben az évben Németországban, Königsbergben fogja megtartani. A háború folyamán azonban az oroszok Keletporoszországba betörték, sok gazdaság és ezeken igen sok méhés elpusztult, másfelől pedig a háborús állapot is akadályul szolgál; a vándorgyűlés magyar, német és osztrák elnökei a gyűlés és a kapcsolatos kiállítás elhalasztását határozta el.

— **A Perje és Gerje csatornai** új eladása. A Perje és Gerje csatornai évben termett fű rövidbél szakaszokban a következő napokon és helyeken fog talpon eladatni: e hó 31-én d. e. 9 órák a Tápószentmártoni határban Szentkirályi Kálmán birtokán a Tápószentmártoni és Sörgyi határban lévő szakasz 5 részében. *Lygan-e napon d. e. 10 órák* a ceglédi határban lévő Bánai pályánáján a 10. számú földi Antal Ferenc birtokánál 5 részében. *Lygan-e nap d. e. 9 órák* a ceglédi határban lévő nagyszéki gátörháznál a jászberényi úttól lefelé első szakasz a nagyszéki és cigányréski részét egyitt 12 részében. *Junius 1-én d. e. 9 órák* Abonyban a társulat mérnöki hivatalában a Tószeg-Abonyi határtól a ceglédi határig terjedő szakasz és a ceglédi határban lévő zárgás 13 részében. *Junius 2-án d. e. 9 órák* a tószegi vízmezőt lakásánál a tószegi határbéli szakasz a réttel együtt 8 részében és Gerje csatorna. — Feltevélek: Kérszépny fizetés. Az eladás után a fűben legeltetés, vagy más után tett károkat a társulat felelősségében vállal. A kasszáls és a széna összehozás alkalmával a társulat területéről idegen területre lépni tilos. A csatornáról a kasszáls előtt, mint után lefektetési terv. Árverés alkalmával a terület nem lesz befárva, így árverés előtt tevéthetők meg a szakaszok az árverezni szándékozókat által.

— **A gyorsvonat járatok megszüntetése.** Mint a MÁV. állomás főnökségétől értesülünk a déliutó lefelé közlekedő és a délután, Budapest felé induló gyorsvonatok egyelőre belettek szüntetve.

— **Kedvező terméskilátások.** A földművelésügyi miniszterium a napokban adta ki a vetések állására és a mezőgazdasági helyzetre vonatkozó jelentését. Örömmel vesszük abból tudomásul, hogy az országban a terméskilátás kedvező. — **Az internáltak kicserélése.** A belügyminiszter értesítette a hatóságokat, hogy a kormány és Szerbia között az internáltak kicserélése ügyében megegyezés jött létre. Az asszonyok, lányok, a gyermekek, a 18 éven aluli ifjak és 50 éven felül férfiak hazatérhetnek. A szegényebb internáltak csendőrt fedezet mellett vitetnek a határra, a gazdagabbak önként távoznak. Természetesen a dolg kölcsönös.

— **Konvenciók munkás, akk katonai kényszermunkára** tértek. E válságos időkben minden uszora ellen a legszigorúbban védekezni kell. Az élelmiszer uszora és a munka uszora egy és ugyanazon elbírálás részesül. Az élelmiszer uszoras, aki a háború nyomorából akar meggazdagodni, szigorúan büntetendő, de büntetendő az a munkás is, aki visszaélve a munkáshiánnyal, megnehezíti a termelés körülményeit és lehetőségeit. — **Egy ilyen ügyben hozott legutóbbi tétel** a szabadkai rendőrség. Katrinka József 44 éves szabadkai munkás elszegődött egyik nagybirtokoshoz. A nagybirtokos a lehető legugyasabb bért biztosította a munkásnak, amél konvenciók munkás követelték. Sőt ennél is tovább ment a nagybirtokos. Mikor a munkás szerződése ellenre még ezért az összegért sem akart munkába állni, a munkaadó még 200 koronával toldotta meg a szerződött bért. Ez sem használt. A munkás nem akarta betartani szerződését. A munkaadó most már kénytelen volt a rendőrség segítségét igénybevenni és a rendőrkapitány a munkást a katonai hatóság által kényszermunkára küldötte. Okulás végett és intéző példul közölte az szabadkai rendőrkapitány határozatát.

Kévsz lesz az idén a barack. Tavaly oly nagy barack termésünk volt, hogy még a korai jagy darca is roskadozott a fák a nagy termés súlya alatt. A gazdaság azonban a nyen örülhetett neki, mert piaci ára a gyümölcsnek alig volt, akik pedig a termést pálinkának főzték ki, alighogy reá nem fizettek. A tavalyi nagy termés után most a ből következik. Valami kis termés mutatkozott, de valami baj azt a kis termést is nagyobb részt tönkretelte. A legutóbbi gazda az új hajások elnyomása által fagglyt magyarázza. Gazdánk azonban alighanem tévedett. Nem a jagy volt pedig a termés, hanem annál nagyobb és veszedelmesebb baj, tudniillik a baracklának a gombája. Ez a gomba pusztította el a csongrádi szőlők baracklának legnagyobb részét. E gomba már nálunk is pusztít néhány éve, de kisebb mértékben s így a gazdák nem is törődtek vele. Jó lenne pedig a hervadt ágakat a szaktudósoknak felkellendeni megvizsgálás végett s a betegség elleni orvosságot kérni. Ha nem törődünk a bajjal, majd oda jutunk, hogy se a szőlőből, se a gyümölcsből nem lesz többé betevőnk. Figyelmeibe ajánljuk a dolgot a hatóságoknak is, hogy vizsgáltsa meg szakértőket a virágjával együtt elszáradt baracklák agakat.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonainknak, barátainknak és ismerőseinknek hálás köszönet mondunk, akik folyó hó 12-én feltehetően jó anyánk özv. K. Kovács Dánielné szül. Szalay Lidia szomszár temetésén részvetkezett s ezáltal fájó szívünk mély bánatát enyhíteni segítettek.

Nagykőrös, 1915 május hó.

kupai Kovács Dániel és neje.

Közzgazdaság.

Piaci árjegyzék.

Nagykőrös, 1915 május 21.

I. Élelmiszerek.

(Tetjetermek, tojas, kenyér.)	
Telj 1 liter	40
Turó, 4 csomó	24
Vaj, 1 drb.	30
Tetjöl (1 mérték) 2 dl.	36
Tojas, 1 drb.	10
Tojas, drb. 4	40
Tojas, 100 drb.	10—
Vegyes kenyér	46

II. Baromfi-piac:

Hízott lud	kg.-ként	3/20
Sóvány lud	1 pár	16—
Hízott kacsa	kg.-ként	3—
Sóvány kacsa	1 pár	12—
Tyúk	1 pár	10/80
Csirke	1 pár	6—
Idői sóvány liba	1 pár	10—

III. Gabona-piac:

Széna 1 mázsa	14—
Szalma 1 kocsi szám	20—
Saláta 100 fej	1—

Sóványsertés árjegyzés.

Eredeti tudósítás Ur. Reszó szerzőbizomnyostól, Budapest, Népszínház-ucca 22. sz. 1915. május 18.

Sertésveszén átment sertések:

60—100 kilogramm	240—250 fill.
100—120	250—270
120—160	270—280
160—200	290—320

Sertésveszén át nem ment sertések:

60—100 kilogramm	220—230 fill.
100—120	230—250
120—160	250—270
160—200	270—300

Árak elősúlyban kilogrammonként 4 szazétek engedmény. Irányzat: szilárd.

Bécsi szarvasmarha vásár.

— 1915. május 17. —

'Nagykőrös és Vidéke' eredeti tudósítása

Az összehajlítás állota: Minőség szerint 2436 drb hizomárha, — db legelőmarha, 1404 db csontosmarha. Összesen 5716 db; eredetük szerint 958 db magyarjagu, — db lengyeljagu, 3502 db nemetjagu, összesen 2007 db; nemük szerint 530 drb ökor, 530 drb bika, 2639 drb tehén, 14 db bivaly, összesen 5716 drb. A lefolyt hetben a vásáron kívül hozott 849 drb, a végáhdíon — darab.

A mai összehajlítás a vásár kezdetén kb 1600 darabbal volt nagyobb mint a múltétit; ezenk vil még 1086 db volt bejelentve, melyek legnagyobbbrészt a vásár folyamán betértek. A jelenlegyene nagyobb kínlat következtében az elsőrendű és jó középminőségű és konzervára 10—12, bikák és csontosmarha 2—6 koronával olcsóbbodtak.

Hirdessen a „NAGYKÖRÖS ÉS VIDÉKE”-BEN.

Eladó here.

A Feketén az iskola szomszéd-ságában özv. Magócsi Józsefnek mintegy 12 hold földje, továbbá a nyomáson 3 hold földje haszonbérbe kiadó, az alszejen a vadásban 500 négyyszögöl here termése eladó. Értekezni lehet: Dalmady Elekkel.

2-2v.

Illés Ferenc nagykörösi marhakereskedő

tudatja a n. é. közön-séggel, hogy akinek egész kövér vagy félhúsú **őkrei** vannak, vagy négy eladósra szánt **tehenelt**: jelentse be nála. :

Katonai élelmezési célokra vá-sárolja a legmagasabb árban.

7-10

Egy jó magaviseletű

2-3 gimn. osztályt végzett fiu tanoncul felvétetik.

Székely Albert könyvkereskedésében.

A Nagy Háború írásban és képbén.

Kapható:

Székely Albert

könyv- és paprkereskedő sőtön

Egy füzet ára
40 fillér.

Vegye meg

okvetlenül minden **kedden, csütörtökön** és **vasárnap** a

„Nagykörös és Vidéke“

című gazdasági és politikai lapot. ≡

Minden száma ér-dekes és csak ≡

hétköznap 4 fillér, va-sárnap 10 fillér az ára.

Kiadó föld.

Özv. Pozsár Istvánnak a Temetőoldali kert mellett 10 vékás földje örökáron eladó, el nem kelés esetén haszonbérbe kiadó; értekezni lehet V. ker., 35. szám alatt. 1

Inokai Tóth Ferencnek a Nyilasban a Szabó-féle szántó és kaszáló tanyás földje Szentmihály napjától kezdve több évre haszonbérbe kiadó olyanakk, akik rá megy lakni; értekezni lehet VII. ker., 134. sz. a tulajdonossal. 1-3

Idős Irházi Pálnak kocséri 26 hold tanyás földje a Szolnoki-ut mentén K. Kiss Balázs szomszéd-ságában haszonbérbe kiadó, esetleg felből is kiadó; továbbá Csikváron is 23 hold tanyás földje Tekes Ferenc szomszéd-ságában az Urkényi-ut mentén haszonbérbe kiadó, esetleg felből is kiadó; értekezni lehet a tulajdonossal III. kerület, 125. szám alatt, a Tormászóki-egylet mellett. 1v.

Özv. Nyikos Ferencnek IV. ker. 108. sz. tulajdonosnak gógányi 32 hold tanyás birtoka Szentmihály napjától több évre haszonbérbe kiadó. 5-2

Özv. Cziriák Ambrusné tulajdonát képező Dézsi Balázs-féle, a tör-télti Ludas-pusztán levő gazdasági épü-letekkel ellátott 125 kis hold szántó és kaszáló földbirtoka, a jelenlegi bérlo hadbavonulásából kifolyólag folyó év szeptember hó 29-től kezdődőleg több évre haszonbérbe kiadó; értekezni lehet fentnevezett földtulajdonos nével V. kerület, Hid-utca 287. szám alatt lakásán, vagy pedig Halász István I. ker., Jókai-utca 101. szám alatti lakos-sal, mint megbízottal. 3-1v

Kerekes Pálnak a gógányi 60 hold szántó és kaszáló tanyásföldje feles munkálatra, lakással együtt kiadó. 1-2

Szappanos Sándor ügyvédnek és neje, Adám Juliánnának 117 hold felsőjárású és 33 hold feketei tanyás birtokai a folyó évi szeptember 29-től számítandó 3-3 évre haszonbérbe ki-adók; értekezni lehet a tulajdonosokkal IV. ker., 428. sz. alatt. 1v.

Ugró István szőlője a Világos-ban örökáron eladó; értekezni lehet III. ker., 199. szám alatt. 1-3v.

Özv. Cz. Kovács Sándorné V. ker., 45. házszám alatti lakosnak a vasut mentén, K. Faragó Dienes ur földje mellett 17 vékás szántó és kaszáló földje örökáron eladó, el nem kelés esetén haszonbérbe is kiadó. 1

Solymosi István-féle 7 hold szántó föld a Cseménben, szeptember 29-től számítva több évre haszonbérbe kiadó, értekezni lehet özv. Solymosi Istvánnal VI. ker. 277. sz. alatt. 3-3

Ifj. Pesti Balázsnak a Nyársapá-ton 31 katasztrális hold szántóból, leg-gelőből álló tanyás birtoka, mely je-lenleg parlagon hever, folyó évi Szent Mihály napjától kezdve több évre haszonbérbe, esetleg felből is kiadó; értekezni lehet VIII. ker. 71. szám alatt. 3-3v.

Az Alsójáráson több hold föld haszonbérbe kiadó; értekezni lehet a tulajdonossal, Losoncy-utca 58. szám alatt. 1-3

A Homolytáján 80-100 hold körül-i jó barna homok föld megfelelő gazdasági és lakásnak való épületekkel kiadó; értekezni lehet özv. Biczó Bá-lintné úrnóval Patay-utca 77. sz. alatt. Ugyanott öbévágot száraz nyárfa, idei vágási akácia-röze és szilva pá-linka van eladó. 2-10

Eladó házak.

özv. Schwartz Árminné urn-ő nek, VI. ker. 39. sz. házánál egy uri lakás kiadó, mely áll egy nagy ebédő-l, 2 mellék szoba, 1 üveges, 1 konyha, 1 élekkamra, mosó konyha és fás kamrából, augusztus 1-től esetleg örök-áron eladó. 4-3v.

IV. ker. 164. sz. alatt a Kecskeméti utcára nyíló ház, Nemsik Pál általorvos ur szomszéd-ságában két kü-lönlönő épület; mely áll 2-2 szoba, konyha, élekkamrából, hozzártott nagy gyümölcsös kerttel egy, esetleg két részben is örök áron eladó; vagy azonnal is bérbe kiadó. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal. 2-10

Magyar állam vasuti menetrend.

Budapest—Szeged-felé.

A vonat száma és minősége	Budapest		Cegléd		Nagykörös		Kecskemét		Szeged	
	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.
710. sz. v.	este	8 ⁰⁵	10 ⁰¹	10 ¹³	10 ³⁸	10 ⁴⁰	11 ⁰⁰	11 ⁰⁵	11 ¹⁴	—
712. sz. v.	d. u.	8 ³⁰	10 ³⁴	10 ⁴⁸	11 ¹²	11 ¹⁶	11 ⁴⁷	11 ⁵²	12 ²¹	—
714. sz. v.	d. u.	12 ¹⁵	2 ⁴⁰	2 ⁵⁰	3 ¹⁹	3 ²³	3 ⁴⁶	3 ⁵²	4 ⁰¹	—
732. sz. v.	—	—	éjjel	3 ¹²	3 ⁴³	3 ⁴⁵	4 ⁰⁸	4 ³⁷	7 ³²	—
704. gy. v.	d. u.	2 ⁴⁰	3 ³³	3 ⁵⁹	4 ¹⁸	4 ¹⁹	4 ³⁵	4 ³⁷	6 ⁰⁸	—
708. gy. v.	d. e.	8 ²⁵	9 ²⁵	9 ³¹	9 ⁵⁰	9 ⁵¹	10 ⁰⁷	10 ⁰⁹	11 ⁴¹	—

Szeged—Budapest-felé.

A vonat száma és minősége	Szeged		Kecskemét		Nagykörös		Cegléd		Budapest	
	d. u.	d. e.	d. u.	d. e.	d. u.	d. e.	d. u.	d. e.	d. u.	d. e.
711. sz. v.	d. u.	12 ³¹	3 ⁴¹	3 ⁵⁷	4 ¹⁷	4 ²³	4 ⁴⁵	5 ³¹	7 ⁵⁰	—
717. sz. v.	d. u.	5 ¹⁵	7 ⁴⁸	7 ⁴⁹	8 ¹¹	8 ¹²	8 ³⁷	8 ⁵⁵	11 ¹⁰	—
709. sz. v.	éjjel	1 ⁴⁰	3 ⁵⁶	4 ¹⁸	4 ³⁸	4 ⁴¹	5 ⁰⁴	5 ²⁴	7 ³⁰	—
715. sz. v.	reggel	4 ¹⁸	6 ³⁵	6 ⁵⁵	7 ¹⁸	7 ⁴⁰	7 ⁴⁵	8 ⁰⁵	10 ⁴⁵	—
707. gy. v.	d. u.	3 ¹³	4 ³⁶	4 ⁴⁰	4 ⁵⁸	4 ⁵⁹	5 ²⁰	5 ²⁶	6 ³⁰	—
703. gy. v.	d. e.	9 ⁵⁹	11 ²⁷	11 ²⁹	11 ⁴⁵	11 ⁴⁶	12 ⁰⁴	12 ¹⁰	1 ²⁵	—

Bán Korsós László X. ker. 126. sz. háza, mely áll 3 szoba (melyben egy üzlet van), egy konyha, éleškamra, sertésöl és nagy kocsiszínból, egy különálló épület elkerített udvaron, egy szoba, konyha és istállóból, konyhakerettel eladó; értekezni lehet a tulajdonossal.

Özv. M. Kovács Lászlóné IV. ker. 106. sz. házánál egy lakrész mely áll 1 szoba, konyh padlás, fasszín és istálló, folyó évi május 1-re kiadó. Esetleg örök áron is eladó; értekezni lehet X. ker. 209. sz. alatt. — Ugyanott két szekér és egy nagy rosta eladó.

Inokai Tóth Dénes VII. ker., Hajnal-u. 146. sz. alatt levő 650 négyszögöl területen levő háza és telke, mely áll 2 különálló kényelmes lakásból, egyikben 4 szoba, éleškamra, zárt folyosó, alattuk nagy keetes pince, másikban 2 szoba, 1 konyha, továbbá 1 alsó konyha, kamra és istállóból álló melléépületből, nagy gazdasági udvarral és mintegy 100 négyszögöl területű csemege szőlős és 350n.-öl területű jövedelmező gyümölcsös kertből, esetleg 3 részben is, 2 rész épületekkel, 1 rész pedig házhelynek, igen kedvező fizetési feltételek mellett eladó, értekezni lehet a tulajdonossal a helyszínen, vagy az irodán.

Nagy Jánosnak a róm. kath. temető mellett levő háza, III. ker. 294. sz. mely áll 2 szoba, 2 konyha, istálló, kamra és sertésölből, örök áron eladó, ugyanott egy különálló 1 szoba, 1 konyha és 1 kamrából álló épület is van eladó, el nem kelés esetén haszonbérbe kiadó.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a m. t. közönséget, hogy fodrász és borbély üzletemet újra megnyitottam **Szabó Gyula** kereskedő ur piactéri házában, IV. ker. Kecskeméti-utca 1. Ugy az üzletben, mint háznál való kiszolgálására a nagy érdemű közönség becses pártfogását kéri:

Biczó Elemér
fodrász és borbély mester.

Vegyesek.

Kovács Judith írónőnek IV. ker., Széchenyi-tér (csirkepiac-tér) 99. számú házánál két bútorozott szoba, melyek közül az egyik ügyvédi irodának is alkalmas, azonnal kiadó. 1—3v

Inokai Tóth Ferencnek a Hosszszuhát alatti nyomás földjén mintegy 50 vékásról való termése aratás végett kiadó; értekezni lehet a tulajdonossal, VII. ker., 134. sz.

Egy jó karban levő fehér gyermek ágy matracal együtt eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Használt tankönyveket

a legmagasabb áron vesz

Székely Albert

könyvkereskedő

Új temetkezési vállalat!

Tisztelettel értesítem Nagykovács város és vidéke közönségét, hogy **Kertész Gyula** úr házának udvarában, a postával szemben nagyobb szabású **disztemetkezési vállalatot** nyitottam, ahol nagy raktárt tartok a legjobb kivitelű ércpokorsókból, termő és bársonnyal való bevonásra alkalmas fakoporsókból, valamint a legdrágább kivitelű sirkoszorúkból, úgy annyira, hogy disztemetkezési intézetem ezen a téren a legmesszebb menő igényeknek is meg tud felelni. — Elvállalok egyszerű temetéstől kezdve a legdrágább kivitelig, az alább jegyzett árakban:

klottal behuzott szegelt teríték 40 kor.
ternóval behuzott szegelt teríték 60 kor.
ércpokorsó, diszes melléklettel 180 kor.

Ujjonnan készült gyászkozmát, minden letszármítás nélkül két lóval, négy lóval pedig 5 koronáért küldöm ki.

Meg kell említenem, hogy városunkban évek óta létező összes temetkezési vállalatok társas viszonyban vannak egymással, ennél fogva a náluk levő árakkal a versenyt mindenkor könnyen felveszem, továbbá mert temetkezési intézetem csak egyedül a magam tulajdonát képezi, tehát a többiekkel kartellen nem vagyok. Kérlek a n. é. közönség szives pártfogását, mert temetkezésem célja a gyászoló közönségére nagy pénzt megtakarítani, nem pedig az eddigi egységes kartel árakat fizettetni. Kiváló tiszteltelt!

SCHIFFER MARTON.

rőfős kereskedő, temetkezési vállalkozó.

Nagy választék a legszebb sirkoszorúkból!

Nagykovácsoson ma egyedüli kartellen kivül: temetkezés

A temetkezéshez gyászkozsát és lovat ingyen adok!

Hirdetéseket jutányosárbán vesz fel lapunk kiadóhivatala.

Eredeti Cormick féle 7 kapás **LÓKAPÁK** a legelőnyösebb
Plantage féle 5 kapás **LÓKAPÁK** áron beszerezhetők:
HEU JAKAB gabonakereskedő gazdasági gépraktárában.